

Η ομιλία του Πανίκου Παιονίδη στην Ολομέλεια της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ (28.1.90)

Δημοσιεύουμε πιο κάτω την ομιλία του Παν. Παιονίδη που έκανε στην Ολομέλεια της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ στις 28.1.1990:

Σήμερα καλούμαστε όλοι να βάλουμε το χέρι στην καρδιά και ν' αποφασίσουμε για το μέλλον του Κόμματος μας, ούσιαστικά ν' αποφασίσουμε αν θα παραμείνει ενωμένο, δυνατό, σφριγηλό, ή αν θα διασπαστεί και θα περάσει στο περιθώριο της πολιτικής ζωής. Πρόκειται για ιστορική απόφαση, που θα την κρίνει αυστηρά ο λαός, οι φίλοι μας, η ιστορία. Και τούτο γιατί δεν είμαστε το οποιοδήποτε κόμμα. Για χρόνια διαδραματίζαμε πρωτεύοντα, καθοριστικό ρόλο στη ζωή αυτού του τόπου.

Βρισκόμαστε στο κέντρο μιας βαθιάς κρίσης που στην ουσία της δεν είναι τίποτα άλλο από μια πρόκληση των καιρών που μας συγκλονίζει μ' ένα πολύ ιδιόμορφο τρόπο. Μπροστά μας υπάρχουν συγκεκριμένα σαν σε κόμβο σωρεία προβλημάτων που ωρίμασαν και διεκδικούν όλη μας την προσοχή. Είναι προβλήματα διαφορετικών χωρών, με κοινή όμως συνισταμένη. Είναι προβλήματα οργανωτικά, προβλήματα εσωτερικής λειτουργίας, προβλήματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη του σκέλους της δημοκρατίας, στο Κόμμα, και ταυτόχρονα ανάπτυξης του ρόλου και της πρωτοβουλίας των μελών και των μαζών, είναι προβλήματα που αφορούν την επανεκτίμηση σελίδων της μακρόχρονης ιστορίας μας, προβλήματα που αφορούν το πρόσωπο του Κόμματος στις νέες συνθήκες, έτσι που ν' αξιοποιήσουμε πλήρως τις δυνατότητες του στην πάλη για τον σοσιαλισμό. Είναι προβλήματα θεωρίας και πράξης. Κι όλα αυτά έτσι όπως στριμχώνονται και βγαίνουν στο προσκήνιο απαιτούν λύση που νάναι εναρμονισμένη με τους νέους καιρούς και την πρόκληση τους, λύση στο πνεύμα της «Επανάστασης» που ανανεώνει τον Σοσιαλισμό και τα ιδανικά μας, δίνει πιο

ανθρώπινη όψη στις πράξεις μας και την συμπεριφορά μας και περισσότερο νεύρο και ορμή στα έργα μας.

Το Κόμμα αντικρύζει αυτή την πρόκληση των καιρών που παίρνει την μορφή της κρίσης μ' ένα τρόπο στεγνά οργανωτικό, μ' ένα τρόπο που αρνείται να δει την ουσία του φαινομένου και περιορίζεται στην επιφάνεια.

Στην Ολομέλεια του Δεκεμβρίου, αναφερόμενος στον τρόπο που αντιμετώπισε η Κεντρική Γραμματεία την γνωστή ομιλία του σ. Παύλου Δίγκλη στην ΠΕΟ τόνιζε την έλλειψη πολιτικότητας στο κείμενο της ανακοίνωσης, την απουσία διάθεσης να κατανοηθεί η ουσία, την αδυναμία εναρμονισμού της Κ.Γ. με το πνεύμα των καιρών που στατικά στοιχεία τους είναι ο ελεύθερος διάλογος και η διαφάνεια. Αν η ομιλία Δίγκλη παραβίαζε από τυπικής πλευράς το Καταστατικό του Κόμματος, η ανακοίνωση, η όλη προσέγγιση της Κ.Γ. παραβίαζε από ουσιαστικής πλευράς τις επανειλημμένες εξαγγελίες του Κόμματος για το ότι είναι στραμμένο ολοκληρωτικά στη νέα σκέψη και στην περεστρόικα.

Από τότε, από εκείνη την πρώτη τοποθέτηση, εγκλωβίστηκε η πλειοψηφία του καθοδηγητικού πυρήνα σε ένα σχήμα από το οποίο δεν μπόρεσε να βγει. Έτσι σπρώχτηκε το Κόμμα σε μια περιπέτεια που την κορύφωση της την ζούμε σήμερα. Το Κόμμα αντί να δεχθεί πρόθυμα την πρόκληση για διάλογο και ξάνοιγμα προς τους νέους ορίζοντες, μπαίνοντας μάλιστα μπροστά και παίρνοντας το προβάδισμα, κλείστηκε στον εαυτό του και παριχαράκωθηκε πίσω από το Καταστατικό. Και δημιουργήθηκε έτσι μια άλλη αντίφαση. Ενώ διατυμpanίζουμε την επιθυμία μας για αλλαγές και αναγνωρίζουμε συνεπώς και την ανάγκη για τροποποίηση του Καταστατικού, από την άλλη χρησιμοποιούμε το υπό τροποποίηση Καταστατικό σαν το κύριο όπλο για την αντιμετώπιση μιας κατάστασης που

παίρνει συνεχώς διαστάσεις, θέτει, απαντώντας ερωτήματα και αποκτά δική της δυναμική.

Κι ενώ από την απόφαση του Δεκεμβρίου ξεπήδησε προς στιγμή η ελπίδα πως το Κόμμα θα ακολουθούσε τον δρόμο της συναίνεσης, που υποδηλούσε την διάθεση να ριχτούν κάποιες γέφυρες και να προσεγγισθούν τα προβλήματα πολιτικά, μέσα από ένα διάλογο, πολύ γρήγορα διαφάνηκε πως αλλού στόχευε η πλειοψηφία. Πρώτη ένδειξη η απόφαση για την ανανέωση του Πολιτικού Γραφείου. Δηλώνω πως ανάμεσα στους συντρόφους που προτείνονται υπάρχουν πρόσωπα που θεωρώ αξία, στο σύνολο όμως η πρόταση δεν απηχεί τις εξαγγελίες για την πορεία προς την νέα σκέψη και τις αλλαγές. Εκδηλο το πεισματικό κόμπωμα απέναντι σε πρόσωπα που έχουν μια διαφορετική άποψη, μιαν άλλη πρόταση. Κι όμως, η πολυφωνία θεωρείται παντού αυτή τη στιγμή το μόνο αποτελεσματικό αντίδοτο στην στασιμότητα και την νωθότητα στην σκέψη και στην δράση και σε προέκταση την καλλιέργεια του αυταρχισμού που χαρακτηρίζουν πολλά Κόμματα του δικού μας τύπου, που οδηγήθηκαν σε μαρασμό. Πώς να χαρακτηρίσουμε αυτή την επιλογή της πλειοψηφίας του Πολιτικού Γραφείου;

Η πλειοψηφία όμως του Πολιτικού Γραφείου προχώρησε και πιο πέρα και έθεσε σε λειτουργία τις πρόνοιες του Καταστατικού και τούτο για να δώσει λύση στην κρίση με τις μεθόδους της επιβολής. Μέτρα αδιανόητα για την εποχή μας. Και καλούμαστε τώρα να δικάσουμε και να καταδικάσουμε για απειθαρχία μια σειρά στελέχη πρώτου βαθμού, στελέχη που ίδρυσαν το Κόμμα και το συντηχιακό κίνημα, στελέχη που νάναι δεμένη η ζωή τους και το όνομα τους με το Κ.Κ.Κ., το ΑΚΕΛ, την ΠΕΟ, την Αριστερά, στελέχη της ΕΔΟΝ που φροντίσαμε εντελώς απυχολόγητα να την εμπλέξουμε με-

σα στα κομματικά προβλήματα. Εμένα προσωπικά μου προκαλεί βαθύ πόνο αυτή η πρόταση και ταυτόχρονα ντροπή! Εχω κι εγώ τις διαφωνίες μου με χειρισμούς που έγιναν απ' αυτούς τους συντρόφους. Οπωσδήποτε δεν συμφωνώ με τη θέση λ.χ. του συντρόφου Φάντη για το «παράνομο» της εκλογής του σ. Γ.Γ. αλλά απ' εδώ μέχρι το σημείο να επικροτήσω την καρατόμηση αυτών των συντρόφων υπάρχει τεράστια απόσταση. Χωρίς υπερβολή πιστεύω πως αν εγκριθεί αυτή η πρόταση θα συνιστά στιγμή στη ζωή αυτού του Κόμματος με τις τώσες νίκες και την τόση ακτινοβολία. Κανένας δεν θα μας καταλάβει!

Δεν αντιλαμβάνομαστε ότι μ' αυτή μας την ενέργεια βρισκόμαστε εκτός τόπου και χρόνου, εκτός πραγματικότητας; Δεν αντιλαμβάνομαστε ότι ζούμε σε μια περίοδο όπου ο σεβασμός της ελευθερίας της έκφρασης και της διακίνησης των ιδεών ενσωματώνεται σταδιακά σαν κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα των αδελφών Κομμμάτων; Κι όπως και να το ερμηνεύσουμε ο πλατύς κόσμος θα δει τις τιμωρίες σαν τιμωρίες των ιδεών και στο Κόμμα τα κατάλοιπα ενός δογματικού παρελθόντος. Παρακαλούμε τι γίνεται στις φίλες χώρες σ' αυτόν ακριβώς τον χώρο της ανάπτυξης του σκέλους της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών; Πώς τα αδελφά Κόμματα διαμορφώνουν το νέο τους πρόσωπο έτσι που να αποκτήσε ζωντάνια, νεύρο και να γίνει πιο ελκυστικό και ανθρώπινο; Το προπερασμένο Σάββατο στη Σόφια μια από τις τρεις πλατφόρμες που δημιουργήθηκαν (λειτουργεί και μια τέταρτη φράξια) οργάνωσε Συνδιάσκεψη για την επεξεργασία των θέσεων που θα καταθέσει στο επικείμενο Συνέδριο. Στην Σοβιετική Ενωση εξαγγέλθηκε πριν λίγες μέρες η δημιουργία κομματικής πλατφόρμας μέσα στο ΚΚΣΕ. Όλες οι πληροφωρίες που μας έρχονται από την Ανατολική Ευρώπη όπου τα Κόμματα

περνούν μέσα από ένα στάδιο έντονων ζυμώσεων και ανακατατάξεων, μιλούν για μια οξεία, δημόσια αντιπαράθεση απόψεων, ιδεών. Οπωσδήποτε δεν είναι ανάγκη να τα μεταφέρουμε όλα αυτά μηχανιστικά στο δικό μας Κόμμα, που στο κάτω κάτω δεν είναι Κόμμα εξουσίας κι ούτε στο μητρώο του υπάρχουν φριχτά λάθη και εγκλήματα. Δεν μπορούμε όμως να κλείνουμε τα μάτια και τ' αυτιά σε όλα αυτά τα κοσμογονικά που γίνονται στον ιδεολογικό μας χώρο. Κι αν εννοούμε να τα κρατάμε εμείς κλειστά κοντά μας, τριγύρω μας υπάρχει ένας κόσμος, υπάρχει η στρατιά των 100.000 ψηφοφόρων μας που τα κρατούν ορθάνοικτα και παρακολουθούν και κρίνουν την ικανότητα μας να προσαρμοζόμαστε.

Εξάλλου σε πολλά σημεία, οργανωτικών κυρίως δομών, τα Κόμματα του δικού μας τύπου έχουν κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα κι η φθορά των Κομμμάτων της εξουσίας δεν μπορεί να μη μας προσφέρει οδυνηρές εμπειρίες και σ' αυτά ακριβώς τα ζητήματα.

Γιατί λοιπόν, ενώ τα ξερούμε και τα παρακολουθούμε όλα αυτά εμείς στο ΑΚΕΛ, στην δεκαετία των συνθέμελων ανακατατάξεων παραμένουμε πεισματικά στο παρελθόν, όταν η απουσία από τρεις μόνο συνεδριάσεις στην ομάδα σήμαινε διαγραφή από το Κόμμα;

Φυσικά θα μου πείτε, τροχιοδρομούμε την τροποποίηση του Καταστατικού, για την ώρα όμως ισχύει το σημερινό. Σήμερα όμως σύντροφοι θα κριθεί στην πράξη πως ακριβώς βλέπουμε την σχέση Καταστατικού και Κόμματος στις σημερινές συνθήκες. Ξέρω ότι πολλοί πιστοί και αφοσιωμένοι σύντροφοι που εκτιμώ βαθύτατα ξεκινώντας από την αφοσίωση τους προς το Κόμμα και τα ιδανικά του θα επικρατήσουν τα μέτρα που εισηγήται η Πλειοψηφία του Πολιτικού Γραφείου. Σέβομαι αυτή την κομματική ευαισθησία των συντρόφων αυτών και το

ανεπτυγμένο τους αισθηματικό αυτοσυντήρησης, που βοήθησε το Κόμμα να επιβιώσει και να αναπτυχθεί σε πολύ δύσκολες συνθήκες. Εξάλλου τα μέλη το μόνο που έχουν μπροστά τους είναι την παραβίαση του Καταστατικού και επ' αυτού καλούνται να κρίνουν. Δεν δόθηκε δυστυχώς η δυνατότητα — και σ' αυτό καταλογίζω ευθύνες σ' εκείνους που βίβασαν τις εξελίξεις, — να τεθούν κάτω όλα τα ζητήματα και να συζητηθούν ψυχραίμα, νηφάλια και με επιχειρήματα. Τα προβλήματα όμως που υπάρχουν απαιτούν από το κομματικό σύνολο μεγαλύτερο προβληματισμό, πιο σύνθετο και πιο σφαιρικό, πιο αντικειμενικό. Και είμαι βέβαιος ότι θα υπάρξει αυτός ο προβληματισμός. Και για να μη γίνει ουραγός αυτό το Σώμα πρέπει να δώσει το παράδειγμα του προβληματισμού.

Από πέρσι τονίζαμε ότι το 90 θα είναι ο χρόνος των έντονων προετοιμασιών για τις εκλογικές μάχες του 91, τις βουλευτικές και δημοτικές, θα είναι ο χρόνος των καθοριστικών εξελίξεων στο πολιτικό θέμα, όπου το Κόμμα μας διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο. Θα μπορούσαμε άραγε να σταθούμε στο ύψος όλων αυτών των απαιτήσεων αν αύριο παρουσιαστούμε μπροστά στο λαό με την ηγεσία κουτσουρεμένη, με το Κόμμα διασπασμένο; Θα μπορούσαμε έτσι τραυματισμένοι να προσφέρουμε στον Πρόεδρο την βοήθεια που χρειάζεται στους χειρισμούς του Κυπριακού; Θα μπορούσαμε να ριζούμε το βάρος μας στους αγώνες των εργαζομένων για ανώτερο βιοτικό επίπεδο; Πώς θα αντικρύσουμε τους συμπατριώτες μας Τουρκοκύπριους με τα μύρια προβλήματα; Τι εξηγήσεις θα δώσουμε στους φίλους μας στο εξωτερικό που μας έβλεπαν με περηφάνεια; Κάποιοι άλλοι φυσικά θα χαρούν χαρά μεγάλη, και τούτο γιατί το δώρο έρχεται τόσο απρόσμενα.

Ο λαός διερωτάται: Γιατί, ποια τα αίτια της ρήξης; Πειστικές απαντήσεις που να ικανοποιούν δεν θα υπάρχουν. Το εύχομαι από καρδιάς να υπάρξει έστω και την δωδεκάτη μια δεύτερη σκέψη. Για να μη χρειαστεί να κάνουμε την δεύτερη σκέψη κατόπιν εορτής, όταν θα είναι πια αργά και το μόνο που θα μείνει θα είναι η αυτοκριτική. Μια υστάτη εκκλήση: Να πούμε όχι στη διάσπαση και σε τυχόν απόφαση που θα μπορούσε να την προκαλέσει.